

to v obeh jezikih: izhodiščnem in ciljnem. Kajti prav pomanjkljivo poznavanje posameznih zvrsti je marsikdaj razlog, da nekdo, ki sicer obvlada jezik za sporazumevalne namene, ne more uspešno prevajati.

Strokovni prevajalci imajo opravka predvsem s strokovnimi besedili, zato jih morajo prevajati v strokovni zvrsti ciljnega jezika in ne morda v sporazumevalni ali celo v umetnostni. Prav tako morajo uporabljati pravilen podjezik. In prav tu navadno nastopijo težave. Dober poznavalec nekega podjeka je praviloma le strokovnjak s tega področja. Se pravi, da bi morali strokovna besedila prevajati izključno strokovnjaki. Toda ti tega navadno ne utegnejo ali pa ne obvladajo dovolj obeh jezikov. Zato nujno pride na pomoč prevajalec. Ker pa ta ne more biti strokovnjak za vse najrazličnejše stroke, nastopijo težave.

Rešitvi sta dve: specializacija in sodelovanje. Specializacija je v naših razmerah praktično neizvedljiva. Slovenski trg je premajhen in prevajalcev ni dovolj. Zato preostane samo druga rešitev — sodelovanje. Prevajalec se ne sme sramovati, če ne pozna vseh podjezikov nekega jezika, če ni strokovnjak za vse stroke. Prav nasprotno, imeti bi moral za svojo dolžnost, da vsak strokovni prevod preveri skupaj s strokovnjakom. To bi moral početi redno in dosledno. Le tako bo zagotovil kakovosten prevod, kar je nedvomno glavni cilj vsakega prevajalca. Strokovnega še posebej. Po drugi strani naj bi se strokovnjaki, ki ne poznajo dovolj obeh jezikov, ne lotevali prevajanja. Če pa se tega vendarle lotijo, naj tudi njim ne bo nerodno posvetovati se s prevajalcem, dobrim poznavalcem jezikov. Le sodelovanje vodi k uspehu!

Lidija Šega

Izobraževanje prevajalcev v Nemčiji

Pod geslom Praksa in izobraževanje je Združenje prevajalcev Nemčije leta 1983 imenovalo posebno strokovno komisijo, sestavljeno iz predstavnikov poklicnih prevajalcev in predavateljev v raznih izobraževalnih ustanovah, katere namen je bil zagotoviti prilagojenost izobraževanja dejanskim potrebam prakse. Komisija si je zastavila nalogo, da bo s konkretnimi ukrepi na področju osnovnega in dopolnilnega izobraževanja poskrbela za boljšo usposobljenost prevajalcev in tolmačev in jim s tem zagotovila ustrezen status ter boljše možnosti zaposlovanja. Po opravljenem strokovnem delu je komisija leta 1986 izdala poseben memorandum, ki ga povzemamo v skrajšani obliki, našim kolegom v informacijo in izobraževalnim ustanovam v premislek!

1. Cilji

Za boljše prevajalsko delo, ki ga uporabniki od prevajalcev zahtevajo in pričakujejo, je treba:

☐ pri prevajalcih začetnikih odpraviti pomanjkljivosti v znanju izhodiščnega in ciljnega jezika ter zagotoviti dopolnilno izobraževanje iz stroke, kulture in družbenega okolja ter tehnike prevajanja;

☐ izobraževanje prilagoditi praksi tako, da bodo imeli prevajalci boljše možnosti za zaposlitev;

☐ študente pripraviti na samostojno in odgovorno delo;

☐ upoštevati tehnični napredek in novosti, s katerimi se bodo prevajalci srečevali v praksi;

☐ prevajalce strokovno tako usposobiti, da bodo poleg prevajanja lahko opravljali še druge delovne naloge;

☐ organizirati stalno dopolnilno izobraževanje za prevajalce in tolmače;

☐ na podlagi zahtev in izkušenj iz prakse pospeševati in izboljšati tudi programe dopolnilnega izobraževanja za učitelje.

Za uresničitev teh ciljev bosta potrebna drugačen pristop k izobraževanju prevajalcev in tolmačev ter zlasti pogostejše vključevanje in pomoč uporabnikov prevajalskih storitev.

2. Zahteve poklica

Po končanem izobraževanju morajo biti prevajalci usposobljeni za kakovosten prenos in-

formacij v okviru mednarodnega komuniciranja, to pa vključuje:

- ☐ prevajanje iz izhodiščnega v ciljni jezik, pri čemer se v največji možni meri ohranjata vsebina in slog sporočila;
- ☐ prevajanje in preoblikovanje besedil tako, da je ciljno besedilo primerno za drugačno rabo kot izhodiščno besedilo;
- ☐ pregledovanje in lektoriranje izvirnih besedil in prevodov;
- ☐ ovrednotenje, izdelava povzetkov ali komentiranje besedil po določenih načelih ali zahtevah;
- ☐ oblikovanje izvirnih besedil po navodilih in iz informacij, ki so na voljo.

Za izpolnjevanje teh nalog morajo prevajalci znati praktično uporabljati v šoli pridobljeno znanje in ga stalno širiti s splošnim in strokovnim izobraževanjem. Poleg tega morajo znati uporabljati vsa standardna in nova orodja ter pripomočke, s katerimi si pri prevajanju in tolmačenju lahko pomagajo.

3. Izobraževanje

3.1 Cilji izobraževanja

Cilj izobraževanja je usposobljenost za naloge, ki jih praksa postavlja pred tolmače in prevajalce. To pomeni najprej dobro osnovno izobrazbo in poznavanje maternega jezika, nato znanje tujega jezika in poznavanje kulture ter okolja, za kar je nujno potrebno tudi bivanje v tujem okolju.

Jezikovno in strokovno usposabljanje mora obvezno potekati v izobraževalnih ustanovah, poleg tega se morajo študenti samostojno dopolnilno izobraževati in pridobivati zlasti znanja o tem, kako si pridobiti dodatna znanja in razširiti svoje obzorje.

Učni programi morajo biti dovolj raznoliki in razdeljeni na več usmeritev — od programov za pridobivanje bolj teoretičnih do programov za pridobivanje bolj praktičnih znanj ter posebnih oddelkov za usposabljanje v posameznih strokah.

Izobraževanje naj traja najmanj 8 semestrov in naj bo razdeljeno na učne sklope (vsebinske bloke), ki naj se vedno končajo s praktičnim izpitom ali testom. Poleg tega je po prvem letniku obvezno bivanje v tujini (4 mesece za vsak tuj

jezik), po drugem letniku pa 6 do 12-tedenska praksa v delovnem okolju.

Izobraževalne institucije so za izobraževanje prevajalcev in tolmačev dolžne zaposlovati izključno strokovnjake z izkušnjami iz prakse. Poleg tega morajo skrbeti za stalno dopolnilno izobraževanje tako učiteljev kot svojih absolventov.

3.2 Vsebina izobraževanja

V tem delu memoranduma so opisani ukrepi, ki so po mnenju komisije potrebni za prilagajanje izobraževanja prevajalcev in tolmačev zahtevam prakse.

3.2.1 Osnovna jezikovna znanja (v maternem jeziku)

Pomanjkljivo jezikovno znanje je splošen problem, ki pride pri prevajalcih in tolmačih še posebej do izraza. Jezikovna znanja, ki vključujejo sposobnost izražanja v nekem jeziku in v njegovem kulturnem okolju ter ustrezno uporabo jezika, je treba za prevajanje in tolmačenje dopolniti še s sposobnostjo analiziranja in povzemanja (krajšanja) besedil, samostojnega sestavljanja, popravljanja slabih besedil ter urejanja besedil (priprava za tisk) pa tudi z retoričnimi sposobnostmi za nastopanje v javnosti.

Priporočila komisije:

- ☐ sprejemni izpit iz osnovnih jezikovnih znanj za ugotavljanje primernosti za poklic prevajalca;
- ☐ dopolnilni pouk za poglobljanje in izpopolnjevanje osnovnih jezikovnih znanj;
- ☐ strogo ocenjevanje osnovnih jezikovnih znanj pri vseh pisnih in ustnih nalogah ter izpitih.

3.2.2 Znanje tujega jezika

Zahteve so podobne kot pri osnovnem jezikovnem znanju maternega jezika. Pri tem ni pomembno, kako si je prevajalec to znanje pridobil.

Priporočila komisije:

- ☐ sprejemni izpit iz znanja tujega jezika,
- ☐ dopolnilni uvajalni tečaji za tiste, ki se tujega jezika prej niso učili,
- ☐ tečaji za izpopolnjevanje znanja tujega jezi-

ka (zlasti za različne zvrsti) na podlagi primerjalnega jezikoslovja,

☐ najmanj štirimesečno izobraževalno bivanje v tujem jezikovnem okolju že v prvem letniku.

3.2.3 Splošno poznavanje kulturnega okolja

Naslednja bistvena lastnost uspešnega prevajalca in tolmača je obsežno in raznoliko splošno poznavanje kulturnega okolja. Ta znanja, ki so potrebna za komuniciranje med različnimi kulturami, si mora prevajalec pridobiti in jih tudi dokazati že med izobraževanjem. Potrebne informacije iz tega sklopa znanj se nanašajo zlasti na politično in splošno družbeno ureditev (politični sistem, organi oblasti, sistem izobraževanja, religija, javna občila), gospodarstvo (gospodarski sistem, zunanja trgovina, davčni sistem, oblike podjetništva), pravo (pravni sistem in obligacijsko pravo), tehniko (standardi, merski sistem) in umetnost (literatura, upodabljajoča umetnost).

Priporočila komisije:

☐ obvezno vključevanje splošnih znanj v učni program, pri čemer naj bodo poudarjene zlasti jezikovne posebnosti, povezane s temi znanji;
☐ seminarji in predavanja gostujočih predavateljev iz ustanov, ki se ukvarjajo z mednarodnimi stiki — za boljšo predstavitev posameznih političnih, kulturnih in gospodarskih institucij.

3.2.4 Strokovna znanja

Strokovno prevajanje in tolmačenje ni možno brez temeljnih strokovnih znanj. V praksi pogosto iščejo prevajalce, ki so strokovnjaki za posamezna področja.

Priporočila komisije:

Glede na zahteve uporabnikov priporočamo dve alternativni študijski usmeritvi:

- a) študij prevajanja z dvema tujima jezikoma in vzporedno temeljno usposabljanje vsaj za eno stroko, ki naj bo podlaga za strokovno prevajanje;
- b) kombiniran študij prevajanja (s samo enim tujim jezikom) in druge stroke (strojništvo, pravo itd.), pri čemer medsebojna povezanost obeh študijskih programov ni nujna.

Predvsem je pomembno, da se prevajalec nauči razmišljati in skladu z načeli posamezne stroke (sistemsko in problemsko usmerjeno

mišljenje) in ne le v skladu s pravili jezikoslovja (tekstualno-analitično).

3.2.5 Teorija prevajanja in analitičen pristop k strokovnemu jeziku

Za uspešno prevajanje mora prevajalec poznati in obvladati tehniko prevajanja. Pri tem mu strokovna znanja iz teorije prevajanja omogočajo pravilno razčlenjevanje in razumevanje besedila, iskanje tipičnih in za uspešno prevajanje pomembnih vsebinskih in besednih zvez, proučevanje strokovnega jezika in ne nazadnje poznavanje sodobne računalniško podprte metode prevajanja. Prevajalec mora dobro poznati možnosti in omejitve prevajalske znanosti ter v teh okvirih kar najbolj zvesto posredovati informacije v ciljnem jeziku.

Priporočila komisije:

- ☐ v program za izobraževanje prevajalcev in tolmačev je treba vključiti tudi poglavja iz teorije prevajanja;
- ☐ v okviru teorije prevajanja je treba obravnavati različne modele, prevajalske metode in spoznanja zlasti z vidika njihove praktične uporabe pri prevajanju in tolmačenju;
- ☐ paziti je treba, da teorija ne postane sama sebi namen; integralno mora biti vključena v celoten izobraževalni proces, znanstvena spoznanja pa je treba nenehno preverjati s praktičnimi vajami;
- ☐ študenti morajo opraviti tudi izpit iz teorije prevajanja;
- ☐ strokovni predmeti s področja teorije prevajanja morajo biti zasnovani tako, da na njih lahko temelji nadaljnje znanstveno delo prevajalcev.

3.2.6 Terminologija

Izobraževalne institucije morajo študente prevajanja in tolmačenja seznaniti s terminološkimi in leksikografskimi metodami. Za to področje je treba predvideti posebne predmete (v okviru predmetnika teorije prevajanja). Terminološko usposabljanje naj temelji na osnovnih standardih (na primer DIN ali ISO) in naj vključuje zlasti sistematiko poimenovanja, besedotvorje in pravilno rabo. Prevajalci se morajo uposobiti tudi za terminološko delo in se na-

učiti pravilno in kritično uporabljati slovarje, glosarje, leksikone in drugo literaturo. Terminološko znanje je treba poglobljati s praktičnimi vajami.

Priporočilo komisije:

☐ proučevanje terminologije naj bo obvezen učni predmet, ki povezuje teorijo s prakso.

3.2.7 Vaje iz prevajanja

Prevajalec mora prevajati besedila v ciljni jezik pravilno in z občutkom za razlike v kulturi in načinu izražanja, tako da prejemniku posreduje optimalno sporočilo. Vsa pravila takega prevajanja lahko spozna le s številnimi vajami iz prevajanja različnih zvrsti.

Priporočila komisije:

- ☐ praktično je treba obdelati različne zvrsti besedil in pri tem paziti na oblikovne, slogovne, vsebinske in kulturne posebnosti besedila;
- ☐ obdelati je treba čim več različnih zvrsti, kot so: uradna obvestila, navodila za uporabo, dokumentacija za vzdrževanje, predavanja, poročila s sestankov, časopisni članki, znanstvena in tehnična poročila, specifikacije, standardi, pogodbe in dogovori, patentni spisi, reklame, razpisi, ponudbe, poslovna pisma itd.;
- ☐ študenti se morajo navaditi na hitro prehajanje iz ene zvrsti ali stroke v drugo. Zato je treba pri vajah obdelovati čim bolj raznolika besedila;
- ☐ študenti morajo dobiti občutek, da pri prevajanju ni pomembno le golo besedilo, ampak je treba upoštevati tudi risbe in slike, ki so sestavni del besedila;
- ☐ študenti se morajo navaditi na delo v časovni stiski in kljub kratkim rokom oddajati prevode ustrezne kakovosti;
- ☐ prevajalci se morajo navaditi na delo z diktafoni in drugimi sodobnimi pisarniškimi sredstvi;
- ☐ po možnosti je treba vaje iz prevajanja dopolnjevati s praktičnimi ogledi in ekskurzijami ali na primer s praktičnim delom s strojem, za katerega prevajajo navodila.

3.2.8 Vaje iz tolmačenja

Pri vajah iz tolmačenja je treba smiselno in ustrezno prilagojeno upoštevati vsa pravila za vaje iz prevajanja.

3.2.9 Orodja in pripomočki za prevajanje in tolmačenje

Med izobraževalnim procesom se morajo prevajalci naučiti uporabljati ustrezne delovne metode in orodja ter pripomočke za delo. Pri tem gre tako za optimalno rabo slovarjev, enciklopedij in strokovne literature kot za dostop do banke podatkov. Prav tako mora prevajalec obvladati računalniško obdelavo besedil.

Priporočilo komisije:

Uvajanje tehničnih metod in pripomočkov za prevajanje naj bo poseben predmet v učnem programu.

3.2.10 Obdelava podatkov za prevajanje in tolmačenje

Praktično usposabljanje prevajalcev in tolmačev mora vključevati tudi pridobivanje znanj iz računalniške obdelave jezikovnih podatkov in besedil od uporabe terminoloških bank do računalniških programov za prevajanje.

Priporočila komisije:

V študijski program za prevajalce in tolmače je treba vključiti tudi:

- ☐ spoznavanje osnov računalniške obdelave podatkov (poznavanje funkcije mikror računalnikov, uporaba urejevalnikov besedil, bank podatkov na velikih in malih računalnikih, računalniško podprto prevajanje in prevajanje z računalniškimi programi, kodiranje slovarjev za računalniško prevajanje);
- ☐ predstavitev možnosti uporabe programov za urejanje in obdelavo besedil in možnosti za ureditev večfunkcijskih delovnih mest za prevajalce;
- ☐ predstavitev konkretnih sistemov za prevajanje s pomočjo računalnika, možnosti uporabe računalnikov ter njihovih zmogljivosti in omejitev;
- ☐ vaje iz urejanja besedil, iskanja besed v banki podatkov ter vaje iz predhodne in dodatne obdelave besedil pri prevajanju z računalniškimi programi.

3.2.11 Tolmačenje za prevajalce in prevajanje za tolmače

V praksi se morajo prevajalci pogosto ukvarjati tudi s konsektivnim tolmačenjem, od tol-

mačev pa se nemalokrat zahteva tudi pisne prevode.

Priporočila komisije:

- ☐ organizacija vaj iz konsekvativnega tolmačenja tudi za prevajalce (z do 3-minutnimi odlomki),
- ☐ vaje iz pisnega prevajanja za tolmače,
- ☐ tako prevajalci kot tolmači morajo opraviti izpit iz tega dopolnilnega predmeta.

3.3 Sklepi

Komisija meni, da je za tak učni program potreben osemsemestrski visokošolski študij. Zato predlaga kritično preverjanje in ustrezne prilagoditve dosedanjega sistema izobraževanja prevajalcev.

4. Raziskovalno delo

Izobraževalne ustanove pa niso namenjene samo usposabljanju prevajalcev, ampak se ukvarjajo tudi z raziskovalnim delom.

Raziskovalne naloge lahko opravljajo tudi po naročilu uporabnikov.

5. Dopolnilno izobraževanje

Nujno je stalno dopolnilno izobraževanje učiteljev in prevajalcev v delovnem razmerju, zlasti z namenom, da pridobijo dodatna jezikovna, strokovna in splošna znanja ter se seznanijo z najnovejšimi dosežki tehnike na področju prevajanja. Z dopolnilnim izobraževanjem se ustvarjajo tudi tesnejše vezi med učitelji in prevajalci iz prakse, kar omogoča boljše izmenjavo izkušenj in skupno iskanje odgovorov na vprašanja iz prakse za prakso.

Izobraževalne institucije so dolžne organizirati izobraževanje za prevajalce, svojim učiteljem pa morajo omogočati udeležbo na strokovnih kongresih in seminarjih, tako da so vedno seznanjeni z novimi tehnologijami in s terminologijo, povezano z njimi, z modernimi delovnimi sredstvi in metodami ter z najnovejšo strokovno literaturo.

6. Priporočila in pomoč iz prakse

V tesnem sodelovanju z izobraževalnimi institucijami lahko prevajalci iz prakse veliko prispevajo k primerni vsebini in ustreznim metodam izobraževanja. Podpora iz prakse ima različne oblike.

Prevajalci predavajo o praktičnih izkušnjah in problemih v poklicu. Ob tem dajejo študentom napotke glede jezikovnih vrst in vsebine ali oblike najpogostejših besedil. Hkrati prenašajo izkušnje s področja terminološkega dela in tehničnih pripomočkov ter ne nazadnje tudi izkušnje glede vloge in statusa prevajalca v delovnem okolju.

Stroka dobiva iz prakse informacije, primerna besedila, učno gradivo (strokovna besedila, prospekte, demonstracijske modele itd.) in se nanjo obrača tudi pri pripravljanju strokovnih ekskurzij in ogledov.

Skupno se organizira obvezno prakso za študente in program dela. Praksa v podjetju naj traja najmanj 6 do 12 tednov pod vodstvom strokovno usposobljenega mentorja. Po opravljeni praksi dobijo študenti ustrezno potrdilo in primerno denarno nadomestilo za opravljeno delo.

Obvezna praksa naj bo študentom v pomoč zlasti pri terminološkem delu priprave diplomske naloge.

Sodelovanje med prakso in izobraževalno institucijo naj bo organizirano tako, da pride pobuda za teme diplomskih nalog iz prakse, kjer diplomant lahko dobi tudi potrebne informacije, strokovno literaturo in terminološko gradivo. Za strokovno svetovanje in organizacijo dela pa naj skrbi izobraževalna ustanova. Izdelano diplomsko nalogo se nazadnje preveri in eventualno popravi v podjetju, kjer se preveri tudi njeno praktično uporabnost.

Izobraževalne institucije zaposlujejo kot predavatelje in lektorje tudi strokovnjake iz prakse, ki pa morajo biti za to delo posebej usposobljeni in morajo poleg strokovnih znanj imeti še pedagoške sposobnosti. Zunanje sodelavce vključujejo v izobraževanje zlasti na področju seznanjanja študentov s kulturo okolja, s strokovnimi znanji, s tehničnimi in terminološkimi pripomočki za prevajanje, s strokovnim prevajanjem in tolmačenjem v praksi ter z računalniško obdelavo.

Iz prakse prihajajo tudi teme za raziskovalne naloge.

Za poenostavitev sodelovanja med prakso in izobraževalnimi institucijami naj bi uredili po-

sebo koordinacijsko pisarno, ki bi jo vodili prevajalci. Pomoč iz prakse pri izobraževanju naj bi bila brezplačna.

7. Možnosti razvoja

Zaradi vse intenzivnejših mednarodnih stikov narašča povpraševanje po dobro usposobljenih in odgovornih prevajalcih, kljub temu pa je klasičnih delovnih mest za prevajalce vedno manj. Sodobni prevajalci in tolmači morajo biti namreč strokovnjaki za posamezna področja in v to mora biti — poleg teorije in praktičnih vaj — usmerjeno tudi izobraževanje.

Priporočila komisije:

☐ študijski program je treba dopolniti in izpopolniti tako, da bo po eni strani zadovoljeval potrebe prakse, po drugi pa omogočal nadaljnji znanstveni razvoj prevajalske stroke. Pri tem je treba vsebinsko in organizacijsko upoštevati priporočila komisije;

☐ uvajati je treba nove študijske usmeritve, ki povezujejo prevajalstvo z izobraževanjem v posameznih strokah, tako da imajo diplomanti pravzaprav dvojno izobrazbo. To je mogoče doseči tudi z dvopredmetnim študijem, tako da se študij prevajanja povezuje z drugo stroko (npr. kemijo, fiziko, medicino, pravom, ekonomijo, informatiko ipd.);

☐ predvideti je treba posebne specializacije za posamezne zvrsti prevajanja in tolmačenja, kot so na primer inokorespondent, dopisnik, tolmač za stike z javnostjo, svetovalec za kulturne in družbenopolitične ter ekonomske razmere v posameznih deželah itd.;

☐ vendar se pri študiju nikakor ne sme zane-marjati jezikovnega znanja in tem iz teorije prevajanja, saj morajo biti prevajalci in tolmači strokovno in znanstveno podkovani prav na tem področju;

☐ potrebnega je veliko praktičnega dela, pri čemer pri vajah ne sme biti nikoli več kot 20 študentov. Pri vajah je treba uporabljati živa besedila iz prakse in ob tem uvajati študente v delo s sodobnimi tehničnimi pripomočki ter jih naučiti računalniško podprtega prevajanja. K temu sodi tudi obvezna praksa v tujini in v delovni organizaciji;

☐ uvedli naj bi še dodaten štirisemestrski poddiplomski študij za tiste, ki se usmerjajo v nadaljnje izobraževanje in znanstveno delo. Poleg

tega je treba razmišljati tudi o možnostih za nadaljnji strokovni razvoj in opravljanje doktoratov za profesorje;

☐ sedanja kadrovska zasedba in tehnična opremljenost na visokošolskih izobraževalnih institucijah nista zadovoljivi in ne dajeta možnosti za potrebno prožnost pri zahtevani raznolikosti izobraževanja kakor tudi ne za nujno potrebno znanstveno delo na tem področju;

☐ za uresničitev nove zasnove izobraževanja prevajalcev in tolmačev bodo potrebna dodatna vlaganja. Univerze, gospodarstvo in organi oblasti se bodo morali združiti pri skupnem oblikovanju in financiranju novega koncepta usposabljanja prevajalcev in tolmačev za potrebe gospodarstva in družbe.

8. Nadaljnje dejavnosti

Komisija predlaga upravnemu odboru Združenja prevajalcev Nemčije, naj vpliva na izvajanje predstavljenih predlogov in uskladi sodelovanje med izobraževalnimi institucijami ter prakso.

V ta namen naj bi sočasno delovali v štirih smereh.

1. Poskrbeli naj bi za boljšo medsebojno obveščenost in čim širši krog zainteresiranih (univerze, podjetja, ministrstva) seznanili s predlogi komisije ter sprožili razpravo o njih.

2. Ukrepe, ki ne zahtevajo sprememb v študijskem in izpitnem programu, naj bi takoj začeli preverjati in izvajati v praksi.

3. Začeti bi morali tudi z uresničevanjem dolgoročnih sklepov, to je s spreminjanjem koncepta izobraževanja in študijskega programa. Na podlagi meduniverzitetnega dogovora naj se čim prej začne tudi s poddiplomskim študijem in znanstvenim delom.

4. Smiselno in priporočljivo bi bilo določiti in opredeliti strokovne zahteve za prevajalce in tolmače pa tudi za njihove učitelje. Na takšni podlagi bi se lahko izoblikoval nov poklic in hkrati status prevajalca, ki bi ga lahko vključili v mednarodno nomenklaturo poklicev (ILO).